

Vezet és követ

VISSZHANG - LVIII. évfolyam, 28. szám, 2014. július 11.

Bajomi-Lázár Péter arról ír (*Propaganda, ÉS*, 2014/25., jún. 20.), hogy a Fidesz sikerei Orbán karizmájával magyarázhatók. Szerinte ő a rosszabbik énünk, aki mindazt megteszi, amit mi szeretnénk, de nem merünk. Fő eszköze a propaganda, amelynek elemeit – a népnepélyeket, a történelemhamisítást, a közmunkákat, az ellenfelek megosztását és egyebeket – már a régi görögök is alkalmazták.

A sikerben szerepet játszik a média megszállása is. A Fidesz két alapvető tömegigényt elégít ki: a rend utáni vágyat és a pozitív énkép szükségletét. Az első szigorúbb törvények alkotásával és az elesettek kriminalizálásával próbálja kielégíteni, a másodikat saját (vélt vagy valós) sikereinek propagandájával, illetve az ellenség kijelölésével (bukott baloldal, hanyatló Európa, munkakerülők, melegek, romák stb.)

Az orbáni propaganda tehát nemcsak vezeti, de követi is a közvéleményt, kiszolgálja annak igényeit. A Fidesz keresztény-nemzeti ideológiáját a szerző blöffnek minősíti, hiszen tettek véghezvitelekor sem a keresztény értékeket, sem a nemzet érdekeit nem veszi tekintetbe.

Az orbáni gyakorlat a tömegeknek azonosulási lehetőséget, illetve annak illúzióját nyújtja, a hozzá hűséges elit viszont részesülhet az osztogatásból. A fenti igények azonban – mind a rend, mind a pozitív énkép vágya – a szerző szerint irracionálisak, ezért vitatni sem lehet őket, így a demokratikus ellenzéknek nincs is eszköze ellenük. Bajomi-Lázár végkövetkeztetése ez: a fentiek alapján Orbán leválthatatlan, soká marad a nyakunkon.

A fentiekkel egyetértek, csak az utolsó mondatot vitatom. Az elemzés ugyanis csak az orbánizmus szociológiai vetületét vizsgálja, holott a rendszer az európai gazdasági térbe ágyazva működik. Az ottani szempontoknak viszont nem képes megfelelni, unortodoxiája előbb-utóbb gazdasági, majd ennek nyomán politikai csődbe fogja vinni. Ennek pedig kiszámíthatatlan belpolitikai következményei lesznek. A forradalmak mindig észrevétlenül kezdődnek, s egyszer csak azt látjuk-halljuk, hogy zeng az ég. Ilyen volt 1789, 1848 és 1956 is. A négymillió nyomorgó egyszer fel fog ébredni – és ez nemcsak az uralkodó rétegnek, de az úgynevezett középosztálynak sem lesz örömnep, legyen bár rendszerhívó vagy ellenzéki. Valóban: parlamenti eszközökkel itt és ma nem érhető el változás, láthatjuk: a demokratikus pártok továbbra is csak önmagukkal foglalkoznak – marad a robbanás. Azt hiszem, ez nem túl hosszú időn belül be fog következni.